

# Právní dějiny na území Slovenska

Ladislav Vojáček

05

Instituty uherského práva II.

# Vybrané instituty středověkého a raně novověkého práva:

1. Obecné pojmy
2. Rodinné právo
3. Věcná práva
4. Dědické právo
5. Obligační právo
6. Trestní právo
7. Procesní právo

## Ad 3.

# Vlastnictví a jeho jednotlivé formy

### ■ kolektivní

- občiny (čeledi), pak
- rodinný nedíl
- komposesorát

### ■ individuální, ale různě omezované vlastnictví

# Nabývání vlastnictví

## a) derivativně

- kauza + odevzdání do vlastnictví
- uvedení do držby  
(= statuce nebo aprehenze)

## b) originálně

# Další věcněprávní instituty

- donace
- menší regální práva
- speciální práva žen
- koakvizice

# Menší regální práva

- samostatný předmět donace
  - právo trhu
  - mýtní právo
  - převozní právo
- příslušenství donačního majetku
  - mlýnské právo
  - výčepní právo
  - právo sekat maso

# Speciální práva žen

- právo čtvrtiny
- dívčí nebo též vlasové
- právo vdovské právo
- právo na obvěnění
- právo na věno
- právo na snubní a svatební dar

# Městské vlastnictví nemovitostí

= dělené vlastnictví

- ve svobodných královských městech
- v ostatních městech



# Urbariální soustava

- = propůjčování šlechtické půdy do užívání poddaným
- protihodnotou naturální dávky + platby v penězích + robota
- od konce 15. století snahy o připoutání k půdě (1514)
- urbáře

# Královské regály

- horní (urbura + předkupní právo)
- mincovní
- solní

# Věcná práva k cizím věcem

- služebnosti
- reálná břemena

# Zástavní právo

- vadimoniální zástavní právo („nepravé“)
- antichretické zástavní právo
  - + pignus
- hypotéka

# Ad 4.

## Dědické právo

- intestátní (zákonná) dědická posloupnost
- dědění z testamentu (spíše výjimka)
- dědické smlouvy (= synovská nebo bratrská adopce)

# Intestátní posloupnost

- potomci (descendenti)
- předci (ascendenti)
- poboční příbuzní (kolateráti)
- manželé
- fiskus

# Ad 5.

## Obligační právo

### Limity rozvoje

- propojení rodinněprávních a věcných práv a s tím spojené kolektivní vlastnictví
- naturální forma hospodaření

# Důvody vzniku obligace (závazku, dluhu)

- delikt
- smlouva
- další zavazovací důvody



# Typy obligací

## (podle sledovaného účelu)

- sloužící výměně majetkových podstat
- umožňující užívání předmětu smlouvy
- sloužící k uplatnění hodnoty předmětu smlouvy
- směřující k určitému jednání nebo výsledku jednání smluvní strany
- napravení neodůvodněných ztrát a majetkových přesunů

# Typy obligací

(podle vztahu více zavázaných  
nebo oprávněných osob)

- dělené
- nedělené
  - a) ke společné ruce
  - b) solidární

# Zajištění obligací

- osobní ručení
- věcné zajištění závazku  
(= zástavní právo)

# Osobní ručení

- vadimonium (zajetí)
- obstagium (ručení osobou)
- osobní ručení majetkem
  - přímé
  - nepřímé